

О. В. Фелик

аспірант кафедри кримінального права, процесу та криміналістики
Київського університету інтелектуальної власності та права
Національного університету «Одеська юридична академія»
<https://orcid.org/0000-0003-0862-1453>

ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ КВАЛІФІКАЦІЇ ДІЯННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНОГО СТАТТЕЮ 384 КК ЗА ОЗНАКАМИ ОБ'ЄКТИВНОЇ СТОРОНИ: ДИСКУСІЙНІ ПРОБЛЕМИ

У статті розглядаються теоретико-прикладні проблеми кваліфікації діяння, передбаченого ст. 384 КК України за ознаками об'єктивної сторони, піднімаються дискусійні проблеми з цього питання. Автор зосереджує увагу на обов'язкових ознаках об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України.

Науковець, на підставі дослідження приходять до висновку, що склад кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України відноситься до діянь з формальним складом. Зазначається, що кримінальні правопорушення, передбачені ст. 384 КК України вчиняються лише шляхом активних дій. Автором детально описуються обов'язкові ознаки об'єктивної сторони цього кримінального правопорушення, зокрема такі, як дії, обстановка та спосіб. Крім того, цій статті аналізуються точки зору науковців на об'єктивну сторону кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України, детально розглядаються процесуальні обов'язки свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста, оцінювача, перекладача стосовно виконання ними своїх обов'язків. Також автором наукової роботи з'ясовуються форми прояву кримінального правопорушення, передбаченого означеною статтею. Робиться висновок що питання кваліфікації кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу за ознаками об'єктивної сторони має істотне значення для дотримання принципу кримінальної відповідальності лише за конкретні діяння.

Ключові слова: об'єктивна сторона, ознаки об'єктивної сторони, факультативні ознаки об'єктивної сторони, обов'язкові знаки об'єктивної сторони, кримінальне правопорушення, введення в оману суду або іншого уповноваженого органу, суб'єктний склад, свідок, потерпілий, експерт, оцінювач, перекладач.

Постановка проблеми. Теоретико-прикладні проблеми кваліфікації діяння, передбаченого статтею 384 КК України за ознаками об'єктивної сторони мають значення як для теорії кримінального права так і в правозастосовній діяльності, тому означені проблеми, які стосуються об'єктивної сторони аналізованого діяння, потребують подальшого поглибленого дослідження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій свідчить, що проблемі об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК присвячені роботи: В.І. Осадчого, С.С. Чернявського, М.В. Шепітька, Н.Ю. Алексєєвої, В.М. Нікітенка, С.І. Селецького та ін. Проте, до цього часу відсутнє комплексне дослідження об'єктивної сторони кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК України.

Формулювання цілі статті. Цілі дослідження цієї статті можна визначити як такі:

– дослідити об'єктивну сторону кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК України);

– провести критичний аналіз існуючих поглядів на об'єктивну сторону кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК України).

Викладення основного матеріалу. Питання об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу має істотне значення для застосування цієї кримінально-правової норми. 1. За ст. 384 КК встановлена відповідальність за кримінальне правопорушення із формальним складом, який визнається закінченим із моменту вчинення будь-якої із зазначених дій;

2. Відповідальність за ст. 384 КК настає, якщо показання, висновок, звіт чи переклад є неправдивими, тобто такими, які повністю або хоча б частково не відповідають дійсності. Показання (ст. 95 КПК) свідка (ст. 65 КПК) чи потерпілого (ст. 55 КПК) є неправдивими..., якщо полягають у повідомленні відомостей про факти та обставини, що мають значення для відповідного правопорушення. Висновок експерта (стст. 69, 101, 102 КПК) є неправдивими, якщо в ньому невірно викладений хід дослідження, зроблені завідомо неправильні висновки, перекохані певні факти та обставини. Звіт оцінювача про оцінку майна (стст. 6, 13 закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 19 липня 2001 року № 47, ст. 351.) є неправдивим, якщо в ньому, наприклад, безпідставно занижуються чи, навпаки, підвищується вартість майна, використовуються неналежні ціни для визначення вартості майна, оцінюється інше майно, а не те, на яке було накладено арешт, надається оцінка не всього, а лише частини майна тощо. Переклад визнається неправильним, якщо перекладач (ст. 68 КПК) здійснює неправильну передачу тих показань, документів або інших матеріалів (наприклад жестів, міміки глухонімих), що підлягають перекладу; 3. Злочин може бути вчинений лише шляхом активної поведінки – дії, бо для його об'єктивної сторони необхідно, щоб свідок чи потерпілий – у своїх показаннях, експерт – у висновку, оцінювач – у звіті, а перекладач – у перекладі діяли певним чином, тобто повідомляли неправдиві відомості, які стосуються тих чи інших обставин здійснюваного провадження. Не вчинення таких дій, тобто невиконання зазначеними особами покладених на них обов'язків (бездіяльність), що виявляється в повному чи частковому замовчуванні фактів та обставин у показаннях, висновку, звіті чи в перекладі, не може кваліфікуватися за ст. 384 КК, бо є однією з форм відмови від давання показань (ст. 385 КК); 4. Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього злочину є певна обстановка його вчинення, оскільки передбачені в ст. 384 КК дії мають бути здійснені лише при проведенні дізнання, досудового слідства, судового чи виконавчого провадження або здійснення розслідування тимчасовою слідчою комісією ВРУ (ст. 89 Конституції України), а звіт оцінювача – тільки при здійсненні виконавчого провадження (СПВСУ 2010. с. 436-438); 5. Відповідальність за ст. 384 КК настає лише за умови, якщо свідка, потерпілого, експерта, оцінювача майна

чи перекладача у встановленому законом процесуальному порядку (розписка, присяга) було попереджено про кримінальну відповідальність за давання неправдивих показань (стст. 57, 67, 224 КПК, 50 ЦПК, 65, 141, КАСУ), неправдивий висновок (стст. 70 КПК, 53 ЦПК, 66, 133 КАСУ), неправдивий звіт про оцінку майна (ч. 5 ст.13 Закону України «Про виконавче провадження») або неправильний переклад (стст. 68 КПК, 55 ЦПК, 68. 125 КАСУ). Відсутність такого попередження і належного процесуального його оформлення виключає відповідальність за ст. 384 (СПВСУ 2010. с. 456-458)» [1, с. 878]; 4) В.І. Осадчий, С.С. Чернявський стверджували, що «Об'єктивна сторона злочину проявляється у: неправдивому показанні свідка чи потерпілого, неправдивому висновку експерта, які складені для подання або наданні органу, що здійснює досудове розслідування, виконавче провадження, Вищій раді правосуддя, тимчасовій слідчій чи спеціальній тимчасовій слідчій комісії ВР; поданні недостовірних або підроблених доказів; неправдивому звіті оцінювача про оцінку майна; неправильному перекладі, зробленому перекладачем у таких самих випадках» [2, с. 958]. Крім того, ці ж науковці переконували, що «неправдиві показання, висновок, недостовірні або підроблені докази, неправдивий звіт оцінювача про оцінку майна, неправильний переклад мають визнаватися злочином за умови, що вони можуть впливати на неправильне прийняття рішення».

Особа, викликана як свідок, зобов'язана прибути за викликом і давати правдиві показання під час досудового розслідування та судового розгляду. Потерпілий має право давати пояснення, показання або відмовитися це робити. Він може бути допитаний про обставини, які підлягають установленню в даному кримінальному провадженні, про факти, що характеризують особу обвинуваченого або підозрюваного, та його взаємовідносини з ними. Перед допитом свідок і потерпілий попереджаються про кримінальну відповідальність за дачу завідомо неправдивих показань. Коли ці особи дають показання, які не відповідають об'єктивній реальності – у наявності завідомо неправдиві показання. Злочин вважається закінченим, коли особа, яка була попереджена про кримінальну відповідальність за дачу за відомо неправдивих показань, дала такі показання.

Експертизу проводить експерт за зверненням сторони кримінального провадження або за дорученням слідчого судді чи суду, якщо

для з'ясування обставин, що мають значення для кримінального провадження, необхідні спеціальні знання. Не допускається проведення експертизи, для з'ясування питань права. Експерт дає висновок від свого імені і несе за нього особисту відповідальність. Якщо цей висновок не відповідає реальним обставинам справи, такі дії кваліфікуються як завідомо неправдивий висновок експерта. Злочин вважається закінченим, коли експерт, який був попереджений про кримінальну відповідальність за відомо неправдивий висновок, такий висновок надав. Коли експертиза проводиться в експертній установі, експерт у вступній частині висновку зазначає, що він попереджений про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок і підтверджує це своїм підписом» [2, с. 959]. В.І. Осадчий, С.С. Чернявський також стверджують, що «ГПК, ЦПК, КАС також не допускають експертизи з питань права. Наприклад, у ст. 98 ГПК зазначено, що предметом висновку експерта може бути дослідження обставин, які входять до предмета доказування та встановлення яких потребує наявних у експерта спеціальних знань. Предметом висновку експерта не можуть бути питання права. Разом з тим у цих кодексах передбачена можливість залучення експерта з питань права. Причому зазначається, що експерт з питань права зобов'язаний з'явитися до суду за його викликом, відповідати на поставлені судом питання, надавати роз'яснення» [2, с. 959]. Також на їх думку «для оцінки майна, наприклад під час здійснення виконавчого провадження, державний виконавець з власної ініціативи або за заявою сторін призначає своєю постановою оцінювача. За недостовірну чи необ'єктивну оцінку майна оцінювач несе кримінальну відповідальність, про що він має бути попереджений державним виконавцем. Якщо оцінювач надає підписаний ним завідомо неправдивий звіт про оцінку майна, злочин вважається закінченим» [2, с. 959]. Ці ж автори слушно заявляють, що «відповідно до ст. 68 КПК у разі необхідності у кримінальному провадженні перекладачу пояснень, показань або документів сторони кримінального провадження, слідчий суддя чи суд залучають відповідного перекладача (сурдоперекладача). За потреби під час провадження виконавчих дій державний виконавець або сторони (їх представники) можуть залучити перекладача (ст. 14 Закону України від 21 квітня 1999р. № 606-XIV «Про виконавче провадження»). Перекладач бере участь і в цивільному судочинстві (ст. 55 ЦПК).

Правила щодо перекладача поширюються на особу, запрошену до участі у процесі для роз'яснення знаків німого або глухого (сурдоперекладача). Слідчий, головуєчий у суді (суддя) роз'яснює перекладачеві його обов'язки і попереджає про кримінальну відповідальність за завідомо неправильний переклад. Якщо перекладач, будучи попередженим про кримінальну відповідальність, здійснює завідомо неправдивий переклад, злочин вважається закінченим» [2, с. 959–960]. В.І. Осадчий, С.С. Чернявський стверджують, що «особа має попереджатися про кримінальну відповідальність за подання завідомо недостовірних або підроблених доказів. Подання попередженого про це особою таких доказів вичерпує склад злочину» [2, с. 960]; 5) М.В. Шепітько заявляє, що «злочин, передбачений ст. 384 КК, за конструкцією об'єктивної сторони належить до злочинів із формальним складом... законодавець... обмежився вказівкою лише на суспільно небезпечне діяння... опис об'єктивної сторони даного злочину здійснено в диспозиції ст. 384 за допомогою таких нормативних формулювань, які вказують на діяння: «завідомо неправдиве показання...», «завідомо неправдивий висновок...», «завідомо неправдивий звіт...», «завідомо неправильний переклад...» [3, с. 70–71]. Слід погодитися з думкою, що «зазначені діяння мають свій зміст, а тому можуть бути визнані одним із системоутворюючих елементів окремих складів злочинів, близьких за своєю соціальною природою, що мають як схожі ознаки, так і такі, якими вони відрізняються одне від одного. Завдяки схожості певних ознак визначення злочинів, на які вони вказують, надані в одній диспозиції норм закону про кримінальну відповідальність» [3, с. 71]. Крім того, М.В. Шепітько зазначає, що «зважаючи на формальний склад достатній для встановлення ознак розслідуваного злочину, й опис його об'єктивної сторони з урахуванням п'яти діянь, окремо слід виокремити як предмет наукового дослідження злочину, передбаченого ст. 384 КК, проблему визначення способу й обстановки його вчинення» [3, с. 71]. Також, як стверджує цей же автор, що «така ознака об'єктивної сторони, як суспільно небезпечне діяння, прямо зазначена в диспозиції статті, а от спосіб учинення злочину – обман – лише впливає з її змісту на підставі тлумачення термінів «неправдивий», «неправильний». Що стосується обстановки вчинення діяння, то ця ознака, як суспільно небезпечне діяння, теж прямо зазначається в диспозиції статті:

«під час провадження дізнання...», «досудового слідства», «здійснення виконавчого провадження...», «в суді...». Цікавою є позиція М.В. Шепітька, що «перелічені діяння відповідно до їх опису в диспозиції статті є не тільки альтернативними за видом їх виконання, але й за суб'єктом їх вчинення. Кожен суб'єкт злочину може вчинити лише те діяння, яке йому властиве згідно з його процесуальними правами та обов'язками» [3, с. 71]. Цей же науковець справедливо наполягає на тому, що «показання, висновок, звіт та переклад мають отримати матеріалізовану форму у вигляді документів – протоколів, додатків до них, а також в інших зазначених у процесуальному законі формах» [3, с. 71]; 6) Н.Ю. Алексеєва запевняє, що «ознакам об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 384 КК є: 1) альтернативні діяння: завідомо неправдиве показання свідка чи потерпілого, завідомо неправдивий висновок експерта, завідомо неправдивий звіт оцінювача про оцінку майна, завідоме неправильний переклад; 2) обстановка вчинення злочину: під час провадження досудового розслідування, здійснення виконавчого провадження або проведення розслідування тимчасовою слідчою чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією ВРУ або в суді» [4, с. 97–98]. Крім того ця ж науковиця, заявляє, що «у ст. 384 КК альтернативно передбачено три суспільно-небезпечні діяння: завідомо неправдиве показання, завідомо неправдивий висновок та завідомо неправильний переклад. Для притягнення до кримінальної відповідальності за цією статтею не є обов'язковим учинення однією і тією самою особою всіх діянь, передбачених диспозицією вказаної статті. Ураховуючи процесуальні обов'язкові, визначенні у процесуальних кодексах, кожен із яких у ст. 384 КК учасників процесу може виконувати лише свої власні обов'язки» [4, с. 102–103]. Крім того, Н.Ю. Алексеєва не погоджується з М.В. Шепітько стверджує, що «по-перше, процесуальне законодавство України передбачає обов'язковість попередження свідка, експерта, перекладача з тим, за невиконання яких процесуальних обов'язків він притягується до кримінальної відповідальності; по-друге, як було зазначено вище, завідомо неправдиве показання, завідомо неправдивий висновок як предмет злочину, передбаченого ст. 384 КК, мають характеризуватися такою ознакою, як документальність, відтак і попередження про кримінальну відповідальність свідка, експерта, перекладача за невиконання

відповідного процесуального обов'язку..., також повинно мати документальний вираз... має бути зафіксовано у процесуальних документах, наприклад, у протоколі проведення допиту, журналі чи протоколі судового засідання; по-третє, підтвердження того, що свідок, експерт чи перекладач були повідомлені про кримінальну відповідальність за порушення обов'язку давати правдиві показання, висновок та правильний переклад, може бути доказом, що особа є суб'єктом злочину, передбаченого ст. 384 КК» [4, с. 104]. Також Н.Ю. Алексеєва, щодо форми діяння як і М.В. Шепітько, заявляє, що «вони можуть бути вчинені шляхом дії та так званого змішаного діяння – при активній дії перекладач надає завідомо неправдивий переклад через умовчання правди (надає правду разом із неправдою частково) або надає правдиву інформацію з частковим замовчуванням іншої правдивої інформації» [4, с. 105; 3, с. 108-109]. Крім того, ця авторка не погоджується з М.В. Шепітьком та наполягає на тому, що «завідомо неправдиві показання... є частиною обману та характеризуються такими ознаками обману, як: 1) обман-спілкування («викривленого»), в якому з одного боку виступає особа, яка повідомляє неправдиві відомості – обманщик, а з іншого обманутий, тобто особа, якій спрямовують (адресують) ці відомості; 2) зміст обману утворює також не повідомлення (замовчування) тих відомостей, які особа повинна була повідомити; 3) омана обманутого, яка виступає сполучним ланцюжком між діянням винного і поведінкою (активною чи пасивною) обманутого; 4) особа, яка піддається дезінформаційному впливу обманщика, має бути здатною сприймати неправдиву інформацію, за допомогою якої винний прагне ввести її в оману» [6, с. 72-79]. На її переконання «спосіб не є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу злочину, передбаченого ст. 384 КК» [4, с. 107]. Крім того, Н.Ю. Алексеєва заявляє, що «в диспозиції цієї статті визначена така ознака, як обстановка вчинення завідомо неправдивого показання, завідомо неправдивого висновку, завідомо неправильного перекладу; під час провадження досудового розслідування, здійснення виконавчого провадження або проведення розслідування тимчасовою слідчою комісією чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією ВРУ або в суді» [4, с. 108].

Як ми вже зазначали, що «досудове розслідування розпочинається з моменту внесення відомостей до Єдиного реєстру досудових

розслідувань (ч. 2 ст. 214 КПК) та закінчується однією з таких форм: закриття кримінального провадження прокурором, звернення прокурора до суду з клопотанням про звільнення особи від кримінальної відповідальності, звернення прокурора до суду з обвинувальним актом, клопотанням про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру (ст. 283 КПК)» [5]. Крім того, слід зазначити, що «виконавче провадження у відповідності до ст. 1 закону України «Про виконавче провадження» – це сукупність дій, визначених у цьому законі органів і осіб, що спрямовані на примусове виконання рішень і проводяться на підставах, у межах повноважень та у спосіб, що визначені Конституцією України, цим Законом, іншими законами та нормативно-правовими актами, прийнятими відповідно до цього Закону, а також рішеннями, які відповідно до цього закону підлягають примусовому виконанню. Початком виконавчого провадження є виконавчий документ, яким визначається заява стягувача про примусове виконання рішень, заява прокурора у разі представництва інтересів громадянина або держави в суді; якщо виконавчий документ надійшов від суду у випадках, передбачених законом; якщо виконавчий документ надійшов від суду на підставі ухвали про надання дозволу на примусове виконання рішення іноземного суду (суду іноземної держави, інших компетентних органів іноземної держави, до повноважень яких належить розгляд цивільних чи господарських проваджень, іноземних чи міжнародних арбітражів) у порядку, встановленому законом; у разі, якщо виконавчий документ надійшов від Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших кримінальних правопорушень (ст. 26 Закону України «Про виконавче провадження»). Це провадження закінчується шляхом внесення виконавцем відповідної постанови, зокрема, у випадку визнання судом відмови стягувача від примусового виконання судового рішення, затвердження (визнання) судом мирової угоди, укладеної сторонами у процесі виконання рішення (ст. 39 Закону України «Про виконавче провадження») [7].

Проведення розслідування тимчасовою слідчою чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією ВРУ як обстановка вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ст. 384 КК, передбачає звернення до регулятив-

ного законодавства у цій сфері. У відповідності до ст. 19 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії, тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» від 19. 12. 2019 р. № 400-ІХ. У відповідності до ст. 19 цього Закону зазначається, що «особи, запрошені для дачі показань як свідки, а також як експерти, перекладачі попереджаються у письмовій формі (розпискою) про кримінальну відповідальність за вчинення ними дій, зазначених у ч. 2 ст. 23 цього Закону» [8]. Крім того, в цьому Законі зазначається, що «під час проведення розслідування слідчою комісією... за надання завідомо неправдивих показань, завідомо неправдивого висновку експерта, завідомо неправильного перекладу, зробленого перекладачем, винні особи несуть відповідальність згідно із законом» [8]. Крім того, як справедливо зазначає Н.Ю. Алексеєва, що «вивчення відповідних діянь у суді передбачає завідомо неправдиві показання, завідомо неправдивий висновок та завідомо неправильний переклад під час судового розгляду відповідного провадження. Початок судового розгляду та його закінчення визначається на підставі процесуального законодавства України» [4, с. 112]; В.М. Нікітенко підтримує позицію М.В. Шепітька, що «для злочинів з формальним складом обов'язковою ознакою є лише суспільно небезпечне діяння. Всі інші ознаки є факультативними» [3, с. 68-69; 9, с. 103]. Таке твердження В.М. Нікітенка є не зовсім коректним, на наш погляд. Цей фахівець погоджується з думкою С.І. Селецького, що «дія – це активна, свідомо, суспільно небезпечна поведінка суб'єкта. Бездіяльність є пасивна форма поведінки людини, яка полягає у невчиненні нею конкретної дії (дій), що вона повинна і могла вчинити в даних конкретних умовах. Обов'язок діяти може впливати з приписів нормативних актів» [10, с. 55; 9, с. 103]. На переконання В.М. Нікітенка слідує, що «документи у кримінальному провадженні, висновки експертів, переклад, звіт про оцінку майна, письмові докази у цивільній, адміністративній або господарській формах судочинства, хоч мають різне процесуальне походження й значення, проте способи їх фальсифікації, є однаковими.» [9, с. 106]. Слід погодитися з думкою В.М. Нікітенка, що «ч. 4 ст. 212 КАСУ, ч. 5 ст. 23 ЦПК, ч. 3 ст. 312 ГПК передбачено з'ясування питання щодо наявності перешкод для допиту свідка та, у разі їх відсутності, суд попереджає його про кримінальну відповідаль-

ність за завідомо неправдиве показання, що встановлене ст. 384 КК. У ході судового розгляду цивільних, адміністративних та господарських справ згідно із ч. 7 ст. 101 КАС, ч. 7 ст. 99 ГПК, ч. 7 ст. 103 ЦПК експерт попереджається під розписку про кримінальну відповідальність за завідомо неправдивий висновок (ст. 384 КК)» [9, с. 121]. Крім того, справедливим є твердження В.М. Нікітенка, що «відповідно до процесуальних законодавств будь-якої форми судочинства звіт про оцінку майна не виділений законодавцем у самостійне джерело доказу, тому такий звіт може належати до документів чи письмових доказів, що є джерелами доказів (засобами встановлення), хоч за змістом близький до висновку експерта, але його не замінює. Завідомо неправдивий звіт оцінювача може заподіяти істотну шкоду не лише інтересам правосуддя, державі, юридичним особам, а й фізичним особам» [9, с. 122]. Також цей автор стверджує, що «об'єктивна сторона злочину, передбаченого ст. 384 КК, виражається у вчиненні однієї із наступних дій з надання: 1) завідомо неправдивого показання свідка та потерпілого; 2) завідомо неправдивого висновку експерта; 3) завідомо неправдивого звіту оцінювача про оцінку майна; 4) завідомо неправильного перекладу, зроблений перекладачем. Кожна з цих дій утворює закінчений злочин, а момент його закінчення залежить від стадії процесу, а тому моментом закінчення цього злочину, слід вважати факт надання завідомо неправдивих показань, висновку, звіту про оцінку майна чи на правильного перекладу, незалежно від викриття цих протиправних дій до постановлення судового рішення.» [9, с. 122].

Висновки. Питання кваліфікації кримінального правопорушення введення в оману суду або іншого уповноваженого органу за ознаками об'єктивної сторони має істотне значення для дотримання принципу кримінальної відповідальності лише за конкретні діяння.

Список використаної літератури:

1. Тютюгін В.І. Коментар до ст. 384 КК. Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар: у 2 т. Т. 2 : Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.; за заг. ред. В.Я. Тація, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна; [2-ге вид., допов.] Харків : Право, 2013. С. 876–879.
2. Осадчий В.І., Чернявський С.С. Злочини проти правосуддя. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України / Д.С. Азаров, В.К. Гришук, А.В. Савченко, В.В. Черней. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2018. С. 920-998.
3. Шепітько М.В. Кримінальна відповідальність за завідомо неправдиве показання : дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук ; спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право. Харків, 2011. 246 с.
4. Алексеева Н.Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них : дис. ... канд. юрид. наук ; спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право. Львів, 2018. 223 с.
5. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13 квітня 2012 № 4651-VI. URL :<http://surl.li/navm>
6. Панов М. Обман як ознака складу злочину і його кримінально-правове значення. *Юридична Україна*. 2014. № 5. С. 72–79.
7. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 № 1404-VIII. URL: <http://surl.li/iizn>
8. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19.12.2019 № 400-IX. URL: <http://surl.li/iziim>
9. Нікітенко В.М. Кримінальна відповідальність за фальсифікацію доказів : дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : за спец. 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія ; кримінально-виконавче право. Київ : Інститут держави і права імені В.М. Корецького, 2018. 255 с.
10. Сілецький С.І. Кримінальне право України. Загальна частина : навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури. 2008. 248 с.

Felyk O. V. Theoretical and applied problems of qualification of an act under Article 384 of the Criminal Code on the basis of objective factors: discussion issues

The article deals with theoretical and applied issues of qualification of an act under Article 384 of the Criminal Code of Ukraine based on the objective side, and raises controversial issues on this issue. The author focuses on the mandatory features of the objective side of the criminal offence under Article 384 of the CC of Ukraine.

Based on the study, the author comes to the conclusion that the elements of the criminal offence under Article 384 of the CC of Ukraine are related to acts with a formal composition. It is noted that criminal offences under Article 384 of the CC of Ukraine are committed only through active actions. The author describes in detail the mandatory features of the objective side of this criminal offence, in particular, such as actions, setting and method. In addition, this article analyses the views of scholars

on the objective side of the criminal offence under Article 384 of the CC of Ukraine, and examines in detail the procedural duties of a witness, victim, expert, specialist, appraiser, and translator in relation to the performance of their duties. The author of the research also clarifies the forms of manifestation of the criminal offence under this article. The author concludes that the issue of qualification of the criminal offence of misleading a court or other authorised body on the basis of the objective side is essential for compliance with the principle of criminal liability only for specific acts.

Key words: *objective side, objective side features, optional objective side features, mandatory objective side features, criminal offence, misleading a court or other authorized body, subjective composition, witness, victim, expert, appraiser, translator.*